5-1 Szisztémás autoimmun és egyéb gyulladásos reumatológiai betegségek következtében kialakult funkciózavar, fogyatékosság miatt szükséges rehabilitáció ellátási programja

II szint 2200 szakmakód (felnőtt), 2205 szakmakód (gyermek)
III. SZINT: MEGHATÁROZOTT FELTÉTELEK ESETÉN

A gyulladásos reumatológiai betegségek egy vagy több ízület krónikus gyulladásával járó, etiológia szerint többféle csoportba osztható kórképek összessége. A rehabilitációt az akut gyulladást vagy aktivitásfokozódást követően mutatkozó funkciókiesések (ízületi mozgáskorlátozottság, izomerő-csökkenés, perifériás idegbántalom okozta parézis, légzési és/vagy keringési elégtelenség, malabsorptio-krónikus felszívódási zavar) következtében kialakult tevékenységek akadályoztatása (mobilitás, járás, kéz- és karhasználat, önellátás, munkavégzés) és a társadalmi szerep részvétel csökkenése teszik szükségessé.

Ide tartozó betegségek a Rheumatoid arthritis (RA), a Spondylitis ankylopoetica (SPA), Arthritis psoriatica (AP), Reaktív arthritisek, Crohn betegséghez, Colitis ulcerosához társuló spondylarthropathiák, a Kristály-okozta arthritisek, pl. köszvény, CPPD, valamint a szisztémás autoimmun betegségek.

A Szisztémás lupus erythematosus (SLE), a Szisztémás sclerosis (SSc), a Gyulladásos myopathiák (Polymyositis/Dermatomyositis) (IIM), a Kevert kötőszöveti betegség (MCTD) a Szisztémás vaszkulitiszek, a Sjögren szindróma, az Antifoszfolipid szindróma (APLS) több szervrendszert érintő autoimmun betegségek. Közös jellemzőjük az erek, a szív, a tüdő, a vese, a gyomor- bélrendszer, valamint a mozgásszervek érintettsége.

A betegek rehabilitációjakor a legfontosabb problémakörök:
Bőrelváltozások: különböző kiterjedésű bőrkiütések, tartós bőrfekélyek, sclerodermás bőrvastagodás beleértve az arc és egyéb testrészek bőrét, ízületi kontraktúrák; **Mozgásszervrendszer funkció zavarai**: ízületi mozgásbeszűkülés (kontraktúrák) és fájdalom az alsó és a felső végtagokban, kiemelten a kézízületekben. Krónikus izomgyengeség, főként a törzs közeli izmokban, súlyos esetekben a garatizmokban és a légzési segédizmokban is; **Általános tünetek**: krónikus fáradtságérzés, hőemelkedés, szemkiszáradás (szövődményes szaruhártya perforáció lehetősége) **Kardiorespiratórikus rendszer érintettsége**: krónikus tüdőgyulladás, tüdőfibrózis, krónikus szívizomgyulladás, szívbelhártya gyulladás, szív koszorúér betegség, szív ingerképzési és -vezetési zavarok, tüdőérbetegség okozta hypertonia; **Gyomor-bélrendszer érintettsége**: állandó szájszáradás, a bélrendszer mozgásának lassulása, nyelőcső reflux betegség, malabsorptio-krónikus felszívódási zavar, krónikus székrekedés; **Központi, vagy perifériás idegrendszeri tünetek**: bénulások, epilepszia, pszichés zavarok, depresszió, kognitív zavarok; Krónikus veseelégtelenség.

1. **A páciensek állapotának jellemzése**

1.1. Betegség / baleset / rendellenesség és a kialakult károsodás / funkciózavar / fogyatékosság leírása

Lásd a NEAK honlapján közzétett kitöltési útmutatót, illetve törzseket, továbbá a 6. pont tartalmazza a szakmai ajánlást.

1.2. Állapot-súlyosság: A rehabilitációra kerülő személyek állapot-súlyossága a program kezdetén limitek megadásával: **közepesen súlyos**

1.3. Humánerőforrás

1.3.1. Ápolói szükséglet: **közepes** – AS beosztás

1.3.2. Specifikus szakdolgozói szükséglet Bővített csomag: gyógytornász, fizikoterápiás szakasszisztens, ergoterapeuta, szociális munkatárs, pszichológus, hydroterápiát is végző fizikoterápiás szakasszisztens, dietetikus, III. szintnél: a biológiai terápiákban kellő ismerettel rendelkező reumatológus-rehabilitációs szakorvos, aki tisztában van a biológiai terápiák rehabilitációt érintő következményeivel

1.4. Fogyóanyag szükséglet

1.4.1. Napi átlagos gyógyszer szükséglet **nagy**

Alapbetegség(ek) miatt szükséges típusos gyógyszerek: Bázisterápia (azathioprin, chloroquin, leflunomid, methotrexat, cyclosporin A), cardiovascularis rendszer gyógyszerei: szívre ható szerek, vérnyomás csökkentők; értágítók, keringésjavítók: pentoxyphyllin, iloprost infúziók; anticoaguláns szerek, kis molsúlyú heparinok,K-vitamin antagonisták, thrombocyta aggregatiot gátló szerek; Gyulladás csökkentők (szteroid, nonszteroid), antiporoticus szerek; gyomorsavcsökkentők: H2 receptor blokkolók, proton pumpa gátló; osteoporosisra ható gyógyszerek. (A biológiai terápia fenntartása a rehabilitáció időszakában nem a rehabilitációt terhelő költség)

Rehabilitáció során szükséges gyógyszerek: antibioticum – gyakori fertőzések miatt, analgeticumok, hangulat javítók, szorongás oldók, székletlazítók.

1.4.2. Napi átlagos kötszer-, egyéb orvosi és orvostechnikai anyag szükséglet: **közepes**

Alapbetegség(ek) miatt gyakran szükséges anyagok: sebkezeléséhez kötszerek. ortézisek, önellátást segítő eszközök, mobilitást segítő eszközök.

Rehabilitáció során szükséges anyagok: sebkezeléshez kötszerek, ortézisek, önellátást segítő eszközök, mobilitást segítő eszközök

1.4.3. Napi átlagos diagnosztikai anyag (fogyóeszköz) szükséglet**: közepes**

Alapbetegség(ek) miatt szükséges diagnosztikai anyagok: laboratóriumi vizsgálatok (gyakrabban van erre szükség), rtg., ergométer, EKG, ízületi ultrahang működéséhez szükséges fogyóanyagok.

Rehabilitáció alatt szükséges diagnosztikai anyagok: ua.

2. Betegutak leírása

2.1. Hogyan kerül a páciens rehabilitációra?

- Családorvos, immunológiai, reumatológiai szakrendelés, vagy rehabilitációs szakambulancia-előjegyzés ambuláns rehabilitációra, vagy osztályos felvételre.
- Elsőbbségi rehabilitációs ellátási szükséglet esetén aktív reumatológiai, vagy immunológiai osztályról közvetlen áthelyezéssel.
- Saját osztály járóbeteg rendeléséről ill. rehabilitációs szakambulanciáról

2.2. Mi a jellemzője az adott betegcsoportnak a rehabilitációs ellátás időzítésére vonatkozóan?

Elsőbbségi rehabilitációs ellátási szükséglet: egy-egy aktív shubot követően; **programozható**: nyugalmi fázisban

3. A rehabilitációs ellátó helyre vonatkozó kívánalmak leírása

3.1. Fekvőbeteg ellátás

Bővített csomag: II szint: programozható, Tartama: 21-28 nap;

Speciális ellátási szükségletkor III. szint:
elsőbbségi ellátás (speciális ellátás),
C(2) Arthritis-immunológiai rehabilitációs központban történő rehabilitációs szükségletkor
Tartama: 21-40 nap

Mikor, ki nem látható el II. szinten: szisztémás autoimmun betegek súlyos szuperinficiált mélyfekély fennállása esetén; lábszároedema, tartósan decompenzált kardiovascularis állapot (NYHA: III-IV), vagy veseelégtelenség következtében. Súlyos tüdőfibrosis (FVC<60%, vagy pulmonalis hypertonia (DLCO<50%) esetei, súlyos gyulladásos myopathia, vagy secunder myopathia vagy neuropathia esetei, malabsorptiós szindróma esetei.

3.2. Járóbeteg, nappali ellátás, programozható. Akkor alkalmazható, ha a II. szintnél leírt feltételek mellett a beteg kültérben járóképes (d465 1-es, d470 1-es vagy 2-es), illetve szállítási szolgálat igénybe vétele megoldható (d470 3-as, 4-es) akkor NE/NK és JB ellátás is lehetséges (ld. még ism/prog tábla) **2-3 héten át (NE/NK) vagy 15-20 alkalommal (JB) II szintű** (szakambulancia) ellátóban.

Folytatólagos járóbeteg ellátásban (kontrollok, döntés a további rehabilitációs szükségletről) milyen programokra lehet szükség a szokványos ellenőrzésen túl? Szükséges lehet még járulékos programként: kardiális, pulmonális, neurológiai szövődmények, kézfunkció zavarok, krónikus fekélyek, infekciókra való hajlam és fertőzött sebek miatt gyakran szükség van a 3-1, 4-1, 6-2, 8-2, 9-2, 10-2, 12, 13, 16 és 17-es programok alkalmazására is. Ellátási szint és helyszín: mint fent. 6-12 hónapon

belül várható kapcsolódó ellátás: (karbantartás) re-kondicionálás (természetesen progressziótól függően)

Programozható /ismételt felvétel rehabilitációs céllal elsőbbségi rehabilitáció befejezését követően.

Az alapbetegség relapszusaival és/vagy progressziójával összefüggő funkcióromlás esetén illetve a lassan progrediáló esetekben. Ismételt rehabilitáció esetén az első rehabilitációval azonos FNO-k kódolandók.

Jellemző	**Minősítő**	
	fekvőbeteg	járóbeteg / nappali
1.2. állapotsúlyosság a betegek 70-90%-ára jellemzően (N/Kp/k)	súlyos/közepes	
1.3.1. ápolói szükséglet	közepes	
1.4.1. gyógyszer szükséglet	közepes-nagy	
1.4.2. kötszer és egyéb orvostechnikai anyag szükséglet (N/Kp/k)	kicsi	
1.4.3. diagnosztikai anyag szükséglet (N/Kp/k)	kicsi	
3.1. ellátási csomag (alap/bővített)	alap/bővített	alap
3.2. ellátási szint (I/II/III)	II/III	II
3.3. ellátás várható tartama (tól – ig)	21-28	NK: 2-3 hét, JB: 15-20 alkalom
Ismételt rehabilitáció várható tartama az első évben (hét/1. év)	-	3-4
Ismételt rehabilitáció várható tartama a második évben (hét/2. év	3-4	3-4
jellemző betegutak	1. háziorvos	
	2. szakrendelés	
	3. rehabilitációs ambulancia	

Folytatólagos ambuláns ellátásban (kontrollok, döntés a további rehabilitációs szükségletről) milyen programokra lehet szükség a szokványos ellenőrzésen túl?

Szükséges lehet még járulékos programként: kardiális, pulmonális, neurológiai szövődmények, kézfunkció zavarok, krónikus fekélyek, infekciókra való hajlam és fertőzött sebek miatt gyakran szükség van az 1-1, 3-1., 4-1., 6-2., 8-2., 10-2., 12-1, 16-os. és 17-es programok alkalmazására is.

Ellátási szint: II., III.

6-12 hónapon belül várható / javasolt / szükségesnek tartott kapcsolódó ellátás: (karbantartás) rekondícionálás (természetesen progressziótól függően)

4. **A rehabilitációs terápiás program kötelezően elvégzendő és dokumentálandó elemei az adott betegcsoportban** a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint

5. **A rehabilitáció eredményességének értékelése**

   5.1. Változást jellemző teszteredmények:

   - **FNO,**
   - **FIM motoros funkciók és FIM összes (kötelező), valamint**
   - **további tesztek a funkciózavar függvényében a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint:** Barthel-index, BASDAI, BASFI, DAS28, HAQ, Roland-Morris, WOMAC. Gyermekek esetében célskála alkalmazása javasolt.

   5.2. Kimeneti jellemzők: Önellátási tevékenységek (tesztek) javulása, izomerő (MMT8) és kardiorespiratorikus kapacitás növekedése (VO2-max) fájdalom és fáradékonyság mérséklődése (vizuális analóg skálák).

   A munkaképes korosztálynál a foglalkoztatás ismeretében szükség lehet foglalkozási rehabilitációra irányításra (RIC kp-tal kapcsolat felvétel) Idős, segítségre szorulóknál házi szociális szolgálattal kapcsolat felvétel, szociális térkép felvétele, ápolást igénylőknél Szociális otthoni elhelyezés elindítása

6. **Szakmai ajánlás**

   6.1. BNO1

G7240	Gyulladásos myopathia m.n.o.
M0210	Dysenteriát követő arthropathia
M0220	Postimmunisatiós arthropathia
M0230	Reiter-betegség
M0280	Egyéb reaktív arthropathiák
M0290	Reaktív arthropathia, k.m.n.
M0500	Felty-syndroma
M0510+	Rheumatoid tüdőbetegség (J99.0*)
M0520	Rheumatoid érgyulladás
M0530+	Rheumatoid arthritis más szervek és szervrendszerek érintettségével
M0580	Egyéb seropositiv rheumatoid arthritis
M0590	Seropositiv rheumatoid arthritis, k.m.n.
M0600	Seronegativ rheumatoid arthritis
M0610	Felnőttkori kezdetű Still-betegség
M0620	Rheumatoid bursitis
M0640	Gyulladásos polyarthropathia
M0680	Egyéb, meghatározott rheumatoid arthritis
M0690	Rheumatoid arthritis, k.m.n.
M0800	Fiatalkori reumás izületi gyulladás
M0810	Fiatalkori spondylitis ankylopoetica
M0820	Szisztémás kezdetű juvenilis arthritis
M0830	Fiatalkori seronegativ polyarthritis

M0840	Kevés izületet érintő fiatalkori izületi gyulladás
M0880	Egyéb fiatalkori izületi gyulladás
M0890	Fiatalkori izületi gyulladás, k.m.n.
M1000	Idiopathiás köszvény
M1010	Ólom-kiváltotta köszvény
M1020	Gyógyszer-kiváltotta köszvény
M1030	Vesefunkció-károsodás okozta köszvény
M1040	Egyéb másodlagos köszvény
M1090	Köszvény k.m.n.
M1100	Hydroxyapatit lerakódásos betegség
M1110	Familiaris chondrocalcinosis
M1120	Chondrocalcinosis egyéb
M1180	Egyéb, meghatározott kristály arthropathiák
M1190	Kristály arthropathia, k.m.n.
M1200	Krónikus postrheumás arthropathia [Jaccoud]
M1210	Kaschin-Beck betegség
M1220	Villonodularis synovitis (pigmentált)
M1230	Palindrom rheumatismus
M1240	Intermittáló hydrarthrosis
M1280	Egyéb meghatározott arthropathiák, m.n.o.
M1300	Polyarthritis, k.m.n.
M1310	Monoarthritis, m.n.o.
M1380	Egyéb, meghatározott izületi gyulladás
M1390	Ízületi gyulladás, k.m.n.
M3000	Polyarteritis nodosa
M3010	Polyarteritis tüdőérintettséggel [Churg-Strauss]
M3150	Óriássejtes arteritis polymyalgia rheumaticával
M3180	Egyéb, meghatározott nekrotizáló vasculopathiák
M3190	Nekrotizáló vasculopathia, k.m.n.
M3210+	Szisztémás lupus erythematosus szerv és szervrendszer érintettségével
M3280	Szisztémás lupus erythematosus egyéb formái
M3290	Szisztémás lupus erythematosus, k.m.n.
M3300	Fiatalkori dermatomyositis
M3320	Polymyositis
M3390	Dermatopolymyositis, k.m.n.
M3400	Progresszív szisztémás sclerosis
M3480	Szisztémás sclerosis egyéb formái
M3502	Sjögren szindróma, primer non-exocrin tünetekkel
M3503	Sjögren szindróma, secunder
M3509	Sjögren szindróma, k.m.n.
M3511	Kevert kötőszöveti betegség (MCTD)
M3512	Nem differenciált autoimmun syndroma
M3513	Antifoszfolipid syndroma, primer
M3514	Antifoszfolipid syndroma, secunder
M3520	Behcet-kór
M3530	Polymyalgia rheumatica

M45H0	Spondylitis ankylopoetica
M4610	Sacroileitis, m.n.o.
M4680	Egyéb meghatározott gyulladásos spondylopathiák
M4690	Gyulladásos spondylopathia, k.m.n.
M9410	Visszatérő polychondritis

6.2. BNO3

G8000	Spasticus agyi bénulás
G8010	Spasticus kétoldali bénulás
G8030	Dyskineticus agyi bénulás
G8040	Ataxiás agyi bénulás
G8100	Féloldali petyhüdt bénulás
G8110	Féloldali spasticus bénulás
G8190	Féloldali bénulás k.m.n.
G8200	Petyhüdt paraplegia
G8210	Spasticus paraplegia
G8220	Paraplegia k.m.n.
G8230	Petyhüdt tetraplegia
G8240	Spasticus tetraplegia
G8250	Tetraplegia k.m.n.
G8300	Felső végtag kétoldali bénulása
G8310	Az egyik alsó végtag bénulása
G8320	Az egyik felső végtag bénulása
G8330	Egy végtag bénulása k.m.n.
G8340	Cauda equina syndroma
G8380	Egyéb meghatározott bénulásos syndromák
G8390	Bénulásos syndroma k.m.n.
L89H0	Decubitus-fekély
L9840	A bőr idült fekélye, m.n.o.
M2450	Ízületi contractura
M2460	Ízületi ankylosis
M2480	Egyéb meghatározott izületi működési zavarok, m.n.o.
M2550	Ízületi fájdalom
M2560	Ízületi merevség, m.n.o.
M2580	Egyéb, meghatározott izületi rendellenességek
M5450	Derékfájás
M5460	Fájdalom háti gerinc területén
M5480	Egyéb hátfájdalom
M5490	Dorsalgia, k.m.n.
M6240	Izomcontractura
M6250	Izomtömeg vesztés és atrophia, m.n.o.
M7960	Végtagfájdalom
R2620	Járási nehézség m.n.o.
R2680	Járási és mobilitás egyéb és k.m.n. rendellenessége
R2780	A coordinatio egyéb és nem meghatározott hiányossága

R2930 Rendellenes testtartás

6.3. FNO-k

b280 Fájdalom érzése
b710 Az izületek mobilitási funkciói
b730 Izomerő-funkciók
d410 Az alaptesthelyzet változtatása
d450 Járás
d540 Öltözködés

b455 A terheléstolerancia funkciói
b740 Az izom-állóképesség funkciói
b760 Az akaratlagos mozgási funkciók kontrollja
b770 Járásminta-funkciók
b780 Izmokhoz és mozgási funkciókhoz kapcsolódó érzetek
d240 A stressz és más pszichés terhek kezelése
d415 A testhelyzet megtartása
d430 Tárgyak emelése és hordozása
d440 Finom kézmozdulatok
d445 Kéz- és karhasználat
d465 Helyváltoztatás segédeszköz használatával
d510 Mosakodás